

KARDINALOVA HOMILIJA
U MISNOM SLAVLJU NA BLAGDAN BL. ALOJZIJA STEPINCA

Zagreb, Katedrala, 10. veljače 2011.

Liturgijska čitanja: 2 Kor 1, 3-7.8b-9.12; Iv 12, 23-28

Preuzvišeni Apostolski nuncije i oci biskupi,
velečasni prezbiteri i đakoni,
poštovani redovnici i redovnice,
predraga braćo i sestre u Kristu!

1. U svojoj postsinodalnoj pobudnici *Verbum Domini* o Riječi Božjoj u životu i poslanju Crkve, objavljenoj prošle godine, u poglavlju u kojem govori o odnosu svetih i Božje Riječi, papa Benedikt XVI. spominje mučenike nacističkog i komunističkog režima. Kao predstavnicu mučenika nacizma istaknuo je karmelićanku sv. Tereziju Benediktu od Križa (Edith Stein), a kao predstavnika mučenika komunizma bl. Alojzija Stepinca, kardinala i zagrebačkog nadbiskupa (VD, br. 48). Tako je, o 50. obljetnici svoje smrti, bl. Alojzije postao uzorom i predstavnikom mnoštva mučenika koji su trajni svjedoci okrutnosti i zločina komunističkoga režima ne samo u Hrvatskoj, nego diljem Europe i svijeta.

Sveti Otac kaže da je svaki svetac "poput zrake svjetlosti koja proistječe iz Božje Riječi" (VD, br. 48). U večerašnjemu slavlju Božja Riječ, govoreći o umiranju pšeničnoga zrna, o nasljedovanju Isusa Krista, o gubitku života, do nas donosi glas proslave. Nebeski je Otac proslavio svoje ime u Isusovoj žrtvi te obećao da će ga opet proslaviti; i nama će dopustiti da ponovno susretnemo slavu u otajstvu križa i poniženja.

Sveci su iznimno očitovanje utjelovljene Božje Riječi u Crkvi. Papa nastavlja da se "svetost, u odnosu prema Božjoj Riječi, na stanovit način upisuje u proročku predaju, u kojoj Božja Riječ uzima u službu sâm život proroka. Tako svetost u Crkvi predstavlja tumačenje Svetoga pisma, koje nitko ne može zanemariti. Duh Sveti koji je nadahnuo svete pisce isti je onaj koji pokreće svece da daju život za evanđelje. Ići u njihovu školu siguran je put do živoga i djelotvornoga tumačenja Božje Riječi" (VD, br. 49).

2. Draga braćo i sestre, taj isti Sveti Otac odlučio je ove godine doći u Hrvatsku, na grob blaženoga Alojzija, pomoliti se i biti s nama ovdje, gdje molitva hrvatskoga vjerničkog puka ne prestaje. Ovdje, gdje je ostala živjeti Papina molitva za prijašnjih dolazaka u Zagreb, kad nas je posjećivao kao prefekt Kongregacije za nauk vjere.

Benedikt XVI., kao i drugi nasljednici apostola Petra, od Pija XII. nadalje, poznaju tu žilu kucavicu svetosti koja je davala snagu progonjenoj Crkvi u Hrvatskoj. Zar nije zadivljujuće što nam dolazi Papa koji će uskoro, neposredno prije pohoda Hrvatskoj, na veliku radost čitave Crkve, blaženim proglasiti svoga prethodnika u papinskoj službi, Ivana Pavla II.; upravo onoga koji je beatificirao kardinala Alojzija Stepinca? Evo puta od blaženstva do blaženstva, od svetosti do svetosti. To su susreti u zajedništvu slavlja i spomena, po kojima Crkva traje, snažno oslonjena na spomen mučenika.

Živjeti spomen mučeništva znači primiti svjetlo, snagu i ohrabrenje za odluke i izbore koji su pred nama svakoga dana; znači imati pred sobom uzore za životni hod. Spomen mučenika govori o stvarnosti Crkve koja se neprestano obnavlja iz dubine otajstva, da ne bi postala tek mjesto prigodnih susreta i slavlja. Možemo reći da Crkva ne postoji bez spomena

mučenika. To je lako razumljivo, jer nema Crkve bez očitovanja vrhunca ljubavi. Upravo je to, za našu hrvatsku stvarnost, sažeto u blaženome Alojziju.

On je izabrao Boga i dopustio da bude vođen jasnoćom, vjernošću, ustrajnošću, slobodom, hrabrošću i ljubavlju. Blaženi Alojzije uvijek je bio svjestan svoje ljudske nejakosti, te se i u njemu potvrdilo ono što molimo u Predslovlju mučenika: "Mučenička krv očituje čudesnu tvoju snagu kojom podupireš ljudsku nemoć i slabe ljude krijepiš da svjedoče za tebe". U blaženome Alojziju očitovana je ta čudesna snaga, u njemu je hod Boga ljubavi postao vidljivim, čujnim, opipljivim u Hrvatskoj i Europi, kada je izgledalo - u teškim vremenima rata i totalitarističkih režima - da su vapaji milijuna ljudi nečujni i da je dobro izgubilo snagu. Jedino što je istinski preživjelo bila je snaga dara, koja se najviše očituje u čovjeku kad je u povezanosti s Bogom spreman dati svoj život iz ljubavi prema čovjeku.

3. Braćo i sestre, došli smo večeras u našu prvostolnicu ispunjene duše, jer znamo da je ovdje uzdignut Kristov križ, a ne ljudska mudrost. No, ovdje smo također ispunjeni čežnjom. Danas ne možemo previdjeti da živimo trenutke hrvatske povijesti u kojima osjećamo stanovitu malodušnost i gubitak poleta. Znamo i to da je nekima veoma stalo do toga da vide hrvatske ljude malodušne, obeshrabrene i klonule.

Međutim, današnji blagdan govori drukčijim jezikom. Blaženi Alojzije nam vraća pogled na ono što daje utjehu i donosi smiraj u uzburkanosti, često uzrokovanoj nejasnim događajima. On nam svojim životom i smrću pomaže vidjeti da jedino što ostaje živjeti i daje sigurnost jest predanje, vjernost, nesebičnost. Zar se nije i o blaženom Alojziju govorilo oporim jezikom, takozvanih očitosti s prijezirom i mržnjom? Zar

nas nisu poučavali da smo u krivu i da ga trebamo zaniijekati? Nutarnji glas savjesti govorio je drugim jezikom: prihvaćanja i privrženosti, pogleda onkraj očitosti. To je, braćo i sestre, sačuvalo postojanost i vjernika i naroda. To ne smijemo zaboraviti i stoga treba s psalmistom ponavljati: "Gospodin mi je svagda pred očima, jer mi je zdesna, neću posrnuti" (Ps 16,8).

U istome psalmu molimo: "Stoga mi se raduje srce i kliče duša" (Ps 16,9). Nemilosrdni progonitelji u totalitarističkim sustavima nisu planirali pogubljenja kršćana, kako bi od njih učinili mučenike. Njihova nakana nije bila ubiti tijelo, nego dušu. Ubiti, zarobiti, sputati dušu – to je cilj svakomu osvajaču, svakomu silniku. Za to nisu uvijek potrebni osvajački ratovi, a često niti izvanjska sila. Dosta je zamutiti pogled, odmaknuti uporišta, unijeti dvojbe, proširiti razdor... I ako se zapitamo: što nam se to danas događa, odgovore potražimo ponajprije u sebi; potražimo snagu u nama kao Crkvi; ne otklanjajmo pogled od dobra u našem narodu. Jer, od čega je satkana naša duša? Od čega živimo? Do čega nam je stalo? Čemu se istinski radujemo?

4. Dragi vjernici, mi znamo da u nama postoji snaga koju primamo od svetih mučenika, koju smo, uz Božju pomoć, očitovali pred grubošću i nepravdom i u nedavnim teškim vremenima obrambenog rata. Znamo također gdje nam je bio i gdje se nalazi oslonac za buduća vremena. Taj je spomen živ i čini se da upravo njegova blizina najviše smeta zagovornike neistine. Posljednjih se tjedana odvija posebno snažan nasrtaj, koji se, kao takav, želi prikriti naizgled plemenitim ciljevima; nasrtaj na polog svjedočanstva što su ga očitovali hrvatski ljudi u obrambenome ratu, a osobito hrvatski branitelji.

U svojoj pastirskoj službi susrećemo se s mnoštvom pitanja i čuđenja o događajima u društvu; kako su uopće moguće neke pojave, nakon svega što smo proživjeli? Ali, unatoč svemu što postavlja pitanja, u duši je ostala živjeti ona odlučnost koja ljubi i na nepravdu odgovara: ponovno bismo učinili isto dobro, branili bismo ljude, svoje domove i svoju Domovinu, jer ju volimo, makar nas odbacili i oni koji bi nas trebali zagovarati i brinuti se da dobro bude temelj budućim pokoljenjima. Neprijatelji žele doprijeti do te ljubavi, do vrijednosti koju Hrvatska ne smije baciti u blato i od nje odustati, bez obzira kako bile primamljive ponude, i ma s koje strane dolazile.

Svjedočanstvo nesebične žrtve i nadalje ostaje najveća vrijednost, jer ona je izrasla iz Kristova križa. Nju je lako prepoznati u bilo kojemu zanimanju i bilo kojemu ljudskom odnosu. Od toga je živio i živi naš narod, tomu nas poučava Crkva, to nas čini vrijednima i u najvećim poteškoćama. No, baš zbog svoje prepoznatljivosti, nesebična žrtva je često podvrgnuta nasrtajima zla, koje želi zatrovati dobre jezgre, počevši od obitelji.

5. Nadbiskup Stepinac, istaknuvši da je tijekom desetljeća hrvatski narod puno pretrpio u moralnome pogledu, – prije sedamdeset godina – rekao je sljedeće: "Radi toga treba preporoditi javni i privatni život. Obiteljski život mora biti prožet Duhom Božjim. Oko toga nastojte! Duh Božji u sve obitelji, da djeca budu prava kršćanska, da muž i žena žive katoličkim životom. Hrvatska obitelj mora biti odraz nazaretske obitelji! I kad to postignemo, onda možemo biti uvjereni, da će Hrvatska biti sretna" (U: J. BATELJA – C. TOMIĆ [prir.], Alojzije Kardinal Stepinac, nadbiskup zagrebački. Propovijedi, govori, poruke [1941-1946], Zagreb 1996., str. 27).

Pogleda usmjerena prema slavlju jubileja tisuću tristote obljetnice veza sa Svetom Stolicom, 29. listopada 1939. društvima Katoličke Akcije, Nadbiskup je ustvrdio: "Zlo se razlijeva u daleke širine, ali se zarilo i u dubine; pokolebalo je i temelje; otrovni crv zagrizao je i korijen. Taj korijen – to je obitelj, koja je temelj naroda i kraljevstva Božjega na zemlji. Sa strahom i tugom gledamo već na tolike razvaline i ruševine naših hrvatskih obitelji. [...].

Uz strah Božji treba da kuće naših obitelji ispunja i duh tople pobožnosti, koja će se pokazati osobito u zajedničkoj molitvi prije i poslije jela, u zajedničkoj večernjoj molitvi, osobito u molitvi svete krunice, pa u nedjeljnoj pobožnosti, kod koje će se uz prikladne molitve čitati sveto Pismo, kršćanski nauk ili koje drugo pobožno štivo. [...] Takvim obiteljskim apostolatom zagrabit ćemo u temelje, postaviti sjekiru na korijen zlu i najsigurnije poraditi za zdravu, sretnu, i Božju budućnost hrvatskog naroda" (U: J. Batelja [ur.], Alojzije Stepinac, nadbiskup zagrebački: propovijedi, govori, poruke [1934.-1940.], Zagreb 2000., str. 341-342).

6. U tome se svjetlu, braćo i sestre, pripremamo za Papin pohod, a sve događanje stavljamo pod geslo: Zajedno u Kristu, imajući pred sobom osobito obitelji. Želimo na doličan način proslaviti prvi Nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji, a za njega se pripremamo na razne načine. Prije svega molitvom. Pozivam sve da mole u svojim obiteljima, naročito s djecom; da nađu snage okupiti se i biti zajedno nedjeljom i u danima koji su važni za rast obitelji. Pozivam sve župne, redovničke i druge zajednice da na svojim susretima, a posebno u euharistijskim slavljinama, mole Molitvu

za obitelj povodom pohoda pape Benedikta XVI. Hrvatskoj, koju smo preporučili mi, hrvatski biskupi.

Pozivam mlade da slijede poticaje i programe, pripremljene za tu prigodu. Prilika je to da još više razvijamo zajednice mladih u župama diljem Nadbiskupije; da se nađemo na razmatranjima pojedinih životnih tema uz pomoć kateheza; da pridonesemo razvoju i zamahu vjerničkoga dragovoljstva i osjetljivosti za bližnje. Mladi će se u posebnome ozračju susresti sa Svetim Ocem pod zaštitom i zagovorom Majke Božje od Kamenitih vrata. Želimo da njezina prisutnost bude snažnija i u našim župama, po mladima koji će njezin lik pronositi diljem Nadbiskupije i tako stvoriti neraskidivi molitveni lanac, svjedočeći o Daru neba koji je dan svakomu ljudskom životu po Mariji.

Dragi mladi, preporučajte se blaženomu Alojziju da vas pouči molitvi prepunoj pouzdanja, da vas prati u čežnji za istinom i da vas jača zagovorom u pomaganju bližnjima. Mnogi će o vama govoriti kao o budućnosti naroda; pred vas će stavljati očekivanja i obećavati vam svijetlu budućnost. Ja vam ne mogu navijestiti druge budućnosti, osim one u Kristu i mogu vas, jer vam želim dobro, potaknuti da budete otvoreni Evanđelju i da se usudite usvojiti Isusovu mudrost te biti živi dijelovi Crkve. Tada znam da ćete biti sretni.

Otvorenost istini i iskrenost pred životom naviješta papa Benedikt, koji je zbog toga često osporavan.

7. Blaženi Alojzije, u ovoj prvostolnici, u predivnoj propovijedi u kojoj brani vrijednost ljudske osobe i svakoga naroda, govoreći o Petrovom nasljedniku u Crkvi koji nastupa kao učitelj istine, prigodom obljetnice krunidbe pape Pija XII., 14. ožujka 1943. godine rekao je: "K toj pećini

čvrstih načela usred ovog uzburkanog mora labavih ljudskih nazora; k tom svjetioniku istine usred tmine i laži krivih nauka; k tom žarištu ljubavi i sloge među ljudima, narodima i državama, usred ovog pakla mržnje, u koji je upalo čovječanstvo, upiremo i mi danas svoje oči, dragi moji vjernici. [...].

Ako biste me pitali, u čemu baš danas gledamo ogromnu vrijednost papinstva za ljudski rod, onda bismo odgovorili: u onom, što se danas gazi nogama manje više po čitavom svijetu, a to je obrana dostojanstva ljudske osobe, obrana prava obitelji, obrana malenih i slabih naroda. [...] Papinstvo stoji danas kao čvrsti zid i na obranu obitelji i obiteljskog svetišta. Što to znači, razumjeti može samo onaj, koji ima prilike gledati suze onih kojima prijete pogibelj, da im bude razoreno obiteljsko ognjište" (U: J. BATELJA – C. TOMIĆ [prir.], Alojzije Kardinal Stepinac, nadbiskup zagrebački. Propovijedi, govori, poruke [1941-1946], Zagreb 1996., str. 147-148). Dragi vjernici, kolika je svježina i aktualnost ovih poruka, najbolje možete sami posvjedočiti.

8. Braćo i sestre, blaženomu Alojziju dolazili smo u tamnim noćima naše povijesti. Od njega smo molili Božje svjetlo i snagu u kušnjama. Na njegovu smo grobu čim osjetimo da su nagriženi nosivi stupovi našega pouzdanja. U sjeni njegova križa odmaramo se i skupljamo snagu za nova djela ljubavi. On nam je svaki put progovorio onom snagom Duha koja donosi nadu.

Po njemu tako jasno vidimo da nas Bog ne ostavlja. Po njemu znamo da spomen svetih mučenika i dalje traje. Iz dosega njegove žrtve osjećamo da iskustvo ljubavi najteže blijedi. Zato smo večeras ponovno zajedno, zajedno

u Kristu oko oltara, kao jedna obitelj u molitvi nebeskome Ocu koji poznaje svaki naš šapat i čuje molitvu svoje djece.

Ovdje smo, Bože: netko sa zebnjom u srcu za svoje najbliže; netko sa suznim očima u životnoj tuzi; netko u poljuljanoj nadi, zbog razočaranja u ljude; netko ranjen nevjerom; netko u nepomućenoj sreći; netko u zahvalnosti za radost... Ovdje smo, kao vjernički narod, okupljeni oko Krista u zajedništvu Presvete Bogorodice Marije i svih ugodnika Božjih. Ovdje smo, kao ljudi koji Boga iskreno traže i, nasuprot svim svojim slabostima, u njega polažemo svoje živote. Ovdje smo osluškujući Božji glas i tražeći Božje svjetlo.

A ti, blaženi Alojzije, utjeho i nado hrvatskoga naroda; jasni glase Radosne vijesti za svakoga čovjeka, ne zaboravi nas! Pred tobom smo; o nama si govorio, govoreći o budućnosti. Pred tobom smo i nedostojni te molimo: ne zaboravi nas!

Blaženi Alojzije, moli za svoj hrvatski narod i dragu nam Domovinu, moli za nas! Amen.